
ЦИВІЛЬНЕ ТА ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО

УДК 347.77

I. М. Колодій, к. ю. н., доцент,
С. В. Ігнатенко, студентка**ІНТЕРНЕТ-САЙТ ЯК ОБ'ЄКТ ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА**

Анотація. У статті викладені основні наукові погляди щодо визначення поняття Інтернет-сайту, аналізується нормативно-правове регулювання зазначеного поняття. Авторками зроблено спробу узагальнити розглянуті підходи з віднесення Інтернет-сайту до об'єктів цивільних прав.

Ключові слова: мережа Інтернет; веб-сайт; Інтернет-сайт; об'єкт цивільного права; майновий комплекс.

I. Н. Колодій, к. ю. н., доцент,
С. В. Ігнатенко, студентка**ІНТЕРНЕТ-САЙТ КАК ОБЪЕКТ ГРАЖДАНСКОГО ПРАВА**

Аннотация. В статье изложены основные научные взгляды на определение понятия Интернет-сайт, анализируется нормативно-правовое регулирование данного понятия. Авторами сделано попытку обобщить рассматриваемые подходы по вопросу отнесения Интернет-сайта к объектам гражданских прав.

Ключевые слова: сеть Интернет; веб-сайт; Интернет-сайт; объект гражданского права; имущественный комплекс.

I. M. Kolodiy, Candidate of Legal Sciences,
Associate Professor,
S. V. Ignatenko, Student**WEB SITE AS OBJECT OF CIVIL RIGHT**

Abstract. The article presents the main scientific views on the definition of «Web site» and analyzes the legal regulation of this concept. The authors try to summarize the considered approaches to the classification of a web site as a civil rights object.

Keywords: Internet; web-site; object of civil law; property complex.

Актуальність теми дослідження. Питання необхідності й доцільності регулювання мережі Інтернет і відносин, що виникають за її допомогою неможливе без усвідомлення їх специфіки і неоднорідності. Інтернет це досить особливе середовище, що є віддзеркаленням сучасного розвитку суспільства, економіки, техніки. Це поєднання комунікативних відносин між офіційними установами і тими, що не визнають державних кордонів і юрисдикції; окремими особами і суспільними групами; підприємцями і споживачами.

На сьогодні мережа Інтернет являє собою простір, у якому відбувається постійне зміння якості, кількості, об'єму інформації і одночасно в цьому «віртуальному просторі» складається особлива система соціальної комунікації, що замінює класичні форми здійснення операцій з інформацією на електронні, які визначаються безпрецедентною швидкістю та простотою [1, с. 6].

Постановка проблеми. У науці цивільного права не існує єдиної думки стосовно правової природи Інтернет-сайту і віднесення його до тієї чи іншої групи об'єктів цивільних прав. Найчастіше під Інтернет-сайтом розуміють або безпосередньо сам інформаційний ресурс, або постійний ідентифікатор ресурсу - доменне ім'я. Крім того, для функціонування Інтернет-сайту

ЦИВІЛЬНЕ ТА ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО

необхідно використовувати послуги так званих інформаційних посередників: операторів доступу до мережі Інтернет, хостинг-провайдерів і т.п.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичну основу дослідження склали положення, викладені в працях вітчизняних і зарубіжних учених: П. В. Бабарикіна, К. С. Басманової, А. К. Бистрова, Є. А. Булат, М. В. Гури, К. О. Зерова, Н. І. Майданик та інших. Науковий інтерес до зазначених питань пояснюється динамічним розвитком суспільних відносин, які виникають у зв'язку з використанням мережі Інтернет та невизначеністю її правової природи.

Постановка завдання. З огляду на зазначене, уявляється необхідним провести аналіз правовідносин, об'єктом яких є Інтернет-сайт. Задля цього, перш за все, необхідно визначити правові категорії і поняття, які мають значення для розкриття теми.

Виклад основного матеріалу. Для того щоб дослідити, які правові відносини в мережі Інтернет ми можемо здійснювати, та керуючись якими базовими принципами повинні діяти, все ж таки необхідно визначити, чим є Інтернет з правової точки зору. По-перше, мережа Інтернет сама по собі не є суб'єктом права, оскільки суб'єкти це, зазвичай, учасники правовідносин, які володіють суб'єктивними правами та юридичними обов'язками, та ними, як відомо, можуть виступати фізичні і юридичні особи, а також публічно-правові утворення. По-друге, мережа Інтернет це глобальна інформаційна мережа, створена людиною, але це не об'єкт цивільних правовідносин. З одного боку, мережа Інтернет була створена людськими зусиллями, і на перший погляд здається, що вона є об'єктом правовідносин, так як з приводу неї суб'єкти вступають у цивільні правовідносини, а з іншого - мережа Інтернет являє собою певний правовий феномен, так як жодна особа не має на неї прав – ані речових, ані зобов'язальних, ані будь яких інших. По-третє, мережа Інтернет не може залежати від певного права, так, достатньо згадати, яка кількість правовідносин виникає в мережі Інтернет. Сфера, яка містить таку кількість правовідносин, не може бути залежною від права.

Деякі зарубіжні дослідники вважають, що мережа Інтернет являє собою «сукупність інформаційних суспільних відносин у віртуальному середовищі» [2, с. 21]. А. К. Бистров, у своєму дисертаційному дослідженні, виділяє декілька характерних ознак мережі Інтернет: 1) мережа Інтернет не має власника; 2) сукупність мереж, які її наповнюють, мають різну географічну направленість, що не дозволяє застосовувати до всієї мережі Інтернет законодавство лише однієї держави; 3) мережу Інтернет неможливо відключити повністю, так як її маршрутизатори, тобто мережеві комп'ютери, які пов'язують мережі, що її складають, не мають єдиного зовнішнього управління. Всі перераховані ознаки мають єдину мету – не допустити, щоб існування і *роботоздатність* мережі Інтернет залежала від однієї особи, організації чи держави [3, с. 43].

Нагальною є і проблема захисту авторських прав у сфері Інтернет, що зумовлено, перш за все, у простоті та швидкості розміщення інформації у всесвітній мережі, у відсутності необхідності обов'язкової авторизації при вчиненні таких дій, відкритості та доступності користування електронними ресурсами необмеженим фактично колом осіб. При однозначній привабливості, саме Інтернет-мережа стає віртуальним ринком обороту і збуту продукції із порушенням виключних прав авторів та інших правоволодільців. Тією площиною в мережі Інтернет, де фактично відбувається порушення прав інтелектуальної власності, є веб-сайти, які вже стали самостійним об'єктом докладання творчої й інтелектуальної діяльності. Незважаючи на широке вживання в нормативних актах поняття «офіційний сайт» до теперішнього часу на рівні законодавства немає чіткого і однозначного визначення терміну «Інтернет-сайт» [4, с. 7].

В правовій доктрині наявні декілька підходів до поняття Інтернет-сайту. Крім того, поряд із поняттям Інтернет-сайт у науковій літературі та у чинному законодавстві вживається ще й поняття веб-сайт. На нашу думку, ці поняття є синонімами, відповідно не виникає необхідності в подальшому їх розмежовувати.

Іншомовне походження терміну «сайт» має наступне тлумачення у «Великому ілюстрованому словнику іноземних слів»: «сайт (з англ. *site*) – це електронна сторінка в Інтернет – інформація визначеної тематичної спрямованості, зібрана і організована тим чи іншим веб-

ЦИВІЛЬНЕ ТА ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО

майстром, який стежить за її оновленням та поповненням; ця сукупність інформації має визначене ім'я (назву сайту) і розміщена на одному або декількох серверах» [5, с. 695].

Всі джерела визначення поняття Інтернет-сайту можна розподілити на два види: технічні і юридичні. До технічних джерел відносяться документи RFC (*Request for Comments*), які визначають стандарти, на основі яких працює Інтернет. До групи юридичних джерел можна віднести наступні закони: Цивільний кодекс України, закони України «Про авторське право і суміжні права», «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні», «Про науково-технічну інформацію», «Про Національну програму інформатизації», а також підзаконні нормативно-правові акти та акти міжнародного права.

В науці цивільного права стосовно визначення поняття Інтернет-сайту існують різні точки зору. Один із підходів обґрунтовує М. А. Хатаєва, визначаючи web-сайт як «системну адресну інформацію в Інтернеті про конкретну особу і її товар (роботу, послугу), створену за допомогою електронних пристроїв і доступну невизначеному колу користувачів» [6, с. 10].

Специфіка (особливість) інформаційних ресурсів, які розміщуються на Інтернет-сайтах, пов'язана з фундаментальною особливістю інформації як об'єкта права. Давно доведено, що інформація здатна виражати (позначати) різні соціальні цінності, сприймати різні правові режими. Відповідно, якщо розглядати Інтернет-сайт як інформаційний ресурс, то в правовому розумінні він являє собою певну кількість (сукупність) інформації, яка розміщується у тій чи іншій інформаційній системі, та знаходиться у розпорядженні володільця інформації, тобто особи, яка її самостійно створила і розмістила, або отримала на підставі закону та/або договору право обмежувати доступ до інформації, що характеризується тими чи іншими ознаками. Однак, на сьогодні стає зрозумілим, що Інтернет-сайт є не просто сукупністю інформації, а являє собою щось дещо складніше – «сукупність визначеним чином формалізованих об'єктів».

Так, М. В. Гура пропонує визначати Інтернет-сайт «як відокремлений, логічно завершений елемент мережі Інтернет, створений на основі технології гіперпосилань, який розташований на сервері (*host*), має унікальну адресу (*url*), за якою до нього може отримати доступ будь який користувач мережі Інтернет, та у своїй основі містить інтернет-сторінки, які мають графічний вигляд і можуть бути переглянуті за допомогою спеціальних комп'ютерних програм (браузерів)» [7].

Зарубіжна дослідниця К.С. Басманова під Інтернет-сайтом розуміє «призначений для розміщення в мережі Інтернет результат інтелектуальної діяльності, який складається із статичної основи (базового елементу сайту), являє собою програмний (об'єктний) код, і візуальні відображення ним зумовлені (дизайн сайту), та динамічного змісту (контенту), що представляє собою сукупність різноманітних об'єктів виключних прав і інших матеріалів, системно розміщених в межах базового елементу сайту» [8, с. 28]. Дане визначення, на нашу думку, є досить складним для сприйняття, а також у своїй основі містить опис технологічних процесів створення Інтернет-сайту, а не розкриття його правового змісту.

Вітчизняна вчена Н. І. Майданик зазначає, що «в юридичному розумінні під web-сайтом слід розуміти визнаний об'єктом авторського права електронний (цифровий) твір, що існує у вигляді одиниці віртуального простору, яка складається з інтернет-сторінок (*html*-документів), зміст якого становить систематизована сукупність даних (програм ЕОМ або баз даних)» [9, с. 79].

Деякі автори стверджують, що за своєю суттю Інтернет-сайт – це сукупність як мінімум двох об'єктів авторського права – програми для ЕОМ, яка забезпечує його функціонування, і графічного рішення (дизайну). Так, К. С. Басманова обґрунтувала позицію, що в «правничій науці переважають визначення, які відбивають матеріальну, технічну природу сайту, напрацьовані в дослідженнях з інформаційного права. З цих позицій сайт визначають шляхом опису його змістової сторони: як сукупність гіпертекстових документів, електронних творів і програмного забезпечення, іншими словами, як сукупність визначеним чином формалізованих об'єктів. Питання в тому до якої категорії об'єктів виключних прав віднести Інтернет-сайт історично не вирішувалось однозначно. Сайт розглядали і як програму для ЕОМ, і як базу даних, і як дизайнерський виріб, при цьому сайт ніколи в повній мірі не ототожнювали ні з одним із вищеперерахованих об'єктів, відмічали лише подібність, будь якими способами підкреслюючи самобутність сайту, а також складність його організації» [10, с. 120].

ЦИВІЛЬНЕ ТА ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО

У відповідності до дефініції, запропонованої В. П. Бабарикіним, «під сайтом Інтернет як цифровим твором розуміється об'єктивна форма подання та організації електронних документів і цифрових творів (наприклад, літературних творів, фотографій, аудіовізуальних творів, звукозаписів, програм для ЕОМ, баз даних і т.п.), систематизованих таким чином, щоб ці данні могли бути знайдені та опрацьовані за допомогою Інтернет-технологій» [11, с. 23]. На думку авторів, доречніше було б об'єднати поняття електронних документів і цифрових творів в результати інтелектуальної діяльності. Дане визначення пов'язує можливість використання об'єктивної форми результатів інтелектуальної діяльності лише за допомогою Інтернет-технологій та є досить виправданим, оскільки саме по собі існування і систематизація окремих результатів інтелектуальної діяльності без Інтернет-технологій навряд чи може вважатися Інтернет-сайтом.

В. Б. Наумов вважає, що Інтернет-сайт представляє собою упорядковану систему сторінок, об'єднаних гіперпосиланнями. Сторінка сайту має свою унікальну адресу в мережі Інтернет і являє собою написану за допомогою команд мови HTML своєрідну програму, за допомогою якої здійснюється управління формуванням зображення сторінки при доступі до неї користувача [12, с. 201].

Досить цікавою є думка І. А. Щурової, яка проводячи паралель між Інтернет-сайтом і майновим комплексом, доходить висновку, що сайт це інформаційний ресурс, який має певну вартість, та який можна порівняти до майнового комплексу. До його складу входять лише майнові права користування немайними об'єктами, а саме – право користування сайтом. В силу цього сайт має майновий характер, але в ньому відсутній речовий [13, с. 88].

Автор монографії «Авторські права на мультимедійний продукт» Є. С. Котенко, розглядає різні мультимедійні продукти та серед них визнає Інтернет-сайт одним із різновидів мультимедійного продукту [14, с. 55]. Взагалі, думки щодо належності веб-сайту до категорії мультимедійних творів, у літературі висловлювались неодноразово. До прикладу, угорські дослідники зазначають, що веб-сайти є інтерактивними онлайн-мультимедійними творами [15, с. 138]. Поділяють зазначену позицію і російські дослідниці О. О. Моргунова та О. О. Рузакова, зазначаючи, що «донині не визначена правова природа сайту та інших мультимедійних творів... але для їх створення необхідний творчий підхід та його вираження в об'єктивній формі» [16, с. 46].

О. С. Котенко відмічає, що Інтернет-сайт вважається створеним, коли йому надана об'єктивна форма – електронна (цифрова), яка забезпечує можливість доступу до нього через Інтернет. Динаміка (зміна чи доповнення) контенту не зачіпає об'єктивну форму зазначеного об'єкта, а стосується лише зміни його змісту. Крім того, змінювати контент може як сам користувач (у випадку якщо він має доступ до управління сайтом), так і спеціальна компанія, яка здійснює таку діяльність. Але у випадку, коли користувач самостійно наповнює сайт, він не стає співавтором зазначеного об'єкту, а виконує технічну функцію. Саме тому Інтернет-сайт, як правило, являє собою не самостійний складний об'єкт, а різновид мультимедійного продукту, оскільки відповідає всім його ознакам [14, с. 58-59].

Існує ще одна наукова позиція А. К. Бистрова, який стверджує, що Інтернет-сайтом є «сукупність будь яких результатів інтелектуальної діяльності і засобів індивідуалізації, які виражені в цифровій формі, розміщена автором Інтернет-сайту, власником виключного права на Інтернет-сайт чи управомоченою(ми) ним(ми) особою(ами) в мережі Інтернет таким чином, що до неї існує доступ необмеженої кількості осіб» [17, с. 16].

Викликає певні питання і проблема віднесення Інтернет-сайту до засобів масової інформації. Закон України «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні» під друкованими засобами масової інформації (пресою) в Україні розуміє періодичні і такі, що продовжуються, видання, які виходять під постійною назвою, з періодичністю один і більше номерів (випусків) протягом року на підставі свідоцтва про державну реєстрацію. З одного боку, зазначені положення Закону чітко не вказують на належність Інтернет-видань до засобів масової інформації, з іншого – не заперечують таку можливість в принципі, адже перелік не є вичерпним.

ЦИВІЛЬНЕ ТА ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО

О. О. Калмиков та Л. О. Коханова стверджують, що в Інтернеті взагалі важко знайти якісь «чисті» типи, будь який сайт можна за бажання розглядати як засіб масової інформації, а можна і позбавити його цього статусу, та пропонують відносити до Інтернет-ЗМІ ті сайти, які самі себе так називають, використовуючи в назвах розділів сайтів традиційні для ЗМІ терміни: журнал, альманах, газета, редакція, редактор тощо [18].

А. К. Бистров обґрунтовує думку, що Інтернет-сайт може бути засобом масової формації; але сайт саме вправі бути ЗМІ, і не обов'язково реєструвати його як такий. Сайт може бути зареєстрований як мережеве видання, тобто як одна із форм поширення засобу масової інформації, поряд із друкованим виданням, телеканалом, радіоканалом, телепрограмою, радіопрограмою та іншими. Статус Інтернет-сайту як мережевого видання, на його думку, не надає жодних спеціальних прав стосовно місця Інтернет-сайту в мережі Інтернет. Наприклад, статус мережевого видання не надає жодних додаткових прав при його просуванні у пошукових системах за будь якими запитами або при проведенні рекламної компанії в мережі Інтернет. Варіантом спеціального права мережевого видання могло б бути обмеження відповідальності мережевого видання за інформацію, яка буде розміщена користувачами такого мережевого видання.

Якщо Інтернет-сайт не буде зареєстровано, то він і не буде виступати в якості засобу масової інформації. При цьому необхідно розмежовувати традиційні засоби масової інформації, перенесені у цифрову сферу, та інтернет-проекти, які існують виключно в мережі Інтернет. У випадку, коли класична газета чи журнал будуть перенесені в мережу Інтернет у якості Інтернет-сайту, то досить розумним буде зареєструвати її(го) в якості мережевого видання. Але не все так просто зі звичайними Інтернет-сайтами. Вони характеризуються тими ж ознаками, що і засоби масової інформації: на них досить просто з заданою періодичністю публікувати масову інформацію, при цьому добова відвідуваність таких сайтів може в багато разів перевищувати відвідуваність телевізійних каналів. І звичайно ж вони мають постійне найменування. Але, законодавець не передбачив жодної імперативної норми, відповідно до якої Інтернет-сайт, який відповідає визначеним критеріям, повинен бути зареєстрований в якості мережевого видання. Цьому є декілька пояснень: по-перше, сама суть мережі Інтернет виходить із поняття свободи і саморегулювання, тому якщо власник Інтернет-сайту бажає отримати права, які отримують ЗМІ після реєстрації, то він зареєструє Інтернет-сайт в якості мережевого видання. По-друге, не зовсім зрозуміло, як бути з сайтами, які представляють собою площадку для публікацій необмеженого кола осіб – блогами чи соціальними мережами. На таких сайтах на безкоштовній основі можуть публікуватись і відомі журналісти, які зробили вибір цього сайту самостійно, тобто даний Інтернет-сайт їх до цього жодним чином не залучав, і при цьому вони не є працівниками даного сайту. Добова відвідуваність і вплив на аудиторію таких блогів може бути величезна. Але, розумно такі сайти не реєструвати в якості мережевого видання, так як вони ніяк не регулюють діяльність своїх користувачів, як це можуть робити ЗМІ зі своїми працівниками - журналістами [3, с. 61-62].

Саме тому, на нашу думку, уявляється необхідним для врегулювання таких блогів внести зміни до Закону України «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні», якими упорядкувати питання обміну інформацією з використанням інформаційно-комунікаційних мереж.

Актуальним залишається також і питання об'єктного складу Інтернет-сайту. Н. І. Майданик висловлює позицію, що структурно веб-сайт складається з певної кількості складових, які в сукупності забезпечують виконання його функціонального призначення. Мінімальний набір елементів веб-сайту (або веб-ресурсу) передбачає наявність п'яти їх видів: 1) дизайн; 2) структурне рішення; 3) програмне забезпечення; 4) контент; 5) доменне ім'я [9, с. 74].

На думку К. О. Зерова, дана позиція видається сумнівною з врахуванням того, що доменне ім'я це самостійний засіб індивідуалізації учасників цивільного обороту, який пов'язаний з торговельною маркою (домени верхнього рівня (TLD)), а не з авторським правом. Один і той же веб-сайт може розміщуватись на декількох доменних іменах, може не використовувати доменні

ЦИВІЛЬНЕ ТА ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО

імена (доступ здійснюється безпосередньо за допомогою IP адреси), або взагалі переглядатись у віртуальному середовищі чи у вигляді збереженої копії [19, с. 29].

Є. А. Булат вважає, що правова природа веб-сайту має комплексний характер і її можна охарактеризувати наступним чином: якщо брати до уваги тільки технічну складову веб-сайту, можна вести мову про охорону його в якості комп'ютерної програми або, наприклад, бази даних; у випадку звернення уваги на змістовне, інформаційне наповнення сайту, у якому можуть бути присутні такі об'єкти, як твори образотворчого мистецтва (картина, малюнок, тощо); музичні твори з текстом і без тексту; аудіовізуальні твори – його можна розглядати як складний авторський твір [20, с. 16].

У законодавстві України визначення Інтернет-сайту наводиться лише у відомчому підзаконному нормативно-правовому акті – наказі Державного комітету інформаційної політики, телебачення і радіомовлення України, Державного комітету зв'язку та інформатизації України від 25 листопада 2002 року № 327/225 «Про затвердження Порядку інформаційного наповнення та технічного забезпечення Єдиного веб-порталу органів виконавчої влади та Порядку функціонування веб-сайтів органів виконавчої влади». Зокрема, відповідно до абзацу 3 пункту 1.3 цього Порядку веб-сайт (Інтернет-сайт) це сукупність програмних та апаратних засобів з унікальною адресою у мережі Інтернет разом з інформаційними ресурсами, що перебувають у розпорядженні певного суб'єкта і забезпечують доступ юридичних та фізичних осіб до цих інформаційних ресурсів та інші інформаційні послуги через мережу Інтернет. А веб-сайт як системне багаторівневе об'єднання різних ресурсів та сервісів для забезпечення максимальної можливості доступу до інформації та послуг є веб-порталом.

Для визначення механізму правового регулювання Інтернет-сайту уявляється необхідним розглянути види машиночитних даних, які розміщуються на сайті і являють собою окремі об'єкти правового регулювання: масова інформація, включаючи рекламну інформацію; інформація про громадян (персональні дані); електронні документи; конфіденційна інформація, включаючи інформацію, яка містить службову чи комерційну таємницю, інші види таємниць у відповідності до чинного законодавства; твори, які є об'єктами авторського права, в тому числі програми для ЕОМ і бази даних; твори, що є об'єктами суміжних прав; товарний знак, знак обслуговування, найменування місця походження товару; фірмове найменування юридичної особи; ім'я фізичної особи; об'єкти патентного права.

Вищеперераховані об'єкти формують зміст (контент) Інтернет-сайту, визначають різні соціальні цінності та сприймають різні правові режими.

Висновки. З урахуванням аналізу сучасних трактувань поняття Інтернет-сайту нами пропонується наступне його визначення: «Інтернет-сайтом є визначена в об'єктивній формі сукупність результатів інтелектуальної діяльності, систематизованих в єдиний об'єкт таким чином, щоб він міг бути розміщений в мережі Інтернет». У відповідності з даним визначенням Інтернет-сайт характеризується наступними особливостями: 1) інтерактивністю (можливість вміщувати різні типи інформації); 2) наявністю результатів інтелектуальної діяльності; 3) об'єктивною формою вираження результатів інтелектуальної діяльності; 4) єдиним об'єктом; 5) можливістю розміщення результатів інтелектуальної діяльності в мережі Інтернет. Враховуючи те, що Інтернет-сайт є об'єктом авторського права, вважаємо за необхідне розширити список об'єктів авторських прав, які містяться в статті 433 Цивільного кодексу України, та внести до нього Інтернет-сайт.

Список використаних джерел:

1. Азизов, Р. Ф. Правовое регулирование в сети Интернет: сравнительно- и историко-правовое исследование: дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.01 / Азизов Рашад Фикрат оглы; ФГБОУ ВО Санкт-Петербургский государственный университет. – Санкт-Петербург, 2017. – 331 с.
2. Малахов, С. В. Гражданско-правовое регулирование отношений в глобальной компьютерной сети Интернет. автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 / С.В. Малахов. – М., 2001. – 18 с.
3. Быстров, А. К. Интернет-сайт и доменное имя как объекты гражданских прав в системе отношений по использованию сети интернет дис. ... кандидата юридических наук : 12.00.03 / Быстров Артем Константинович; [Место защиты: Рос. гос. акад. интеллектуал. собственности]. – Москва, 2016. – 256 с.
4. Атаманова, Ю. Є. Захист прав інтелектуальної власності у мережі Інтернет: світовий досвід та вітчизняні перспективи / Ю. Є. Атаманова // Право та інновації. – 2014. – № 3 (7). – С. 7-14.

ЦИВІЛЬНЕ ТА ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО

5. Большой иллюстрированный словарь иностранных слов: 17 000 слов. – М. : ООО «Издательство АСТ»: ООО «Издательство Астель»: ООО «Издательство «Русские словари», 2004. – 624 с.
6. Хатаева, М. А. Правовое обеспечение охраны интеллектуальных прав в информационно-коммуникационных сетях на примере Интернета : автореф. дис. ... канд. юр. наук : 12.00.03 / Хатаева Мадина Ахметовна. – Современная гуманитарная академия. М., 2009. – 27 с.
7. Гура, М. В. Цивільно-правова охорона Інтернет-сайту в Україні : дис... канд. юрид. наук: 12.00.03 / М. В. Гура ; НАН України. Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. – К., 2006. – 200 с.
8. Басманова, Е. С. Интернет-сайт как объект имущественных прав : дис. ... канд. юрид. наук. / Е. С. Басманова. - 2010. - 206 с.
9. Майданик, Н. І. WEB-САЙТ в мережі Інтернет як особливий об'єкт авторського права / Н. І. Майданик // Юридична Україна. - 2008. - № 12. - С. 73-80.
10. Басманова, Е. С. О приобретении прав на Интернет-сайты юридическим лицом / Е. С. Басманова // Журнал российского права. - 2010. - № 7. - С. 118-122.
11. Бабарыкин, П. В. Гражданско-правовое регулирование создания и использования сайтов сети Интернет: дис. ... канд. юрид. наук. / П. В. Бабарыкин. - СПб., 2005. - 167 с.
12. Наумов, В. Б. Право и Интернет. Очерки теории и практики / В. Б. Наумов. - М. : Книжный дом «Университет», 2002. - 432 с.
13. Щурова, И. А. Доменные имена: понятие, осуществление и правовое обеспечение в предпринимательской деятельности: монография / И.А. Щурова. - Юридическое издание «ЮРКОМПАНИ», 2012. - 180 с.
14. Котенко, Е. С. Авторские права на мультимедийный продукт: монография / / Е. С. Котенко. - М., 2013. - 203 с.
15. Ratai B., Homoki P., Polyk G. Cyber Law in Hungary. Kluwer Law Internatuonal, 2010. 294 p.
16. Моргунова, Е. А. Авторское право : Комментарий законодательства. Образцы документов. Вопросы и ответы / Е. А. Моргунова, О. А. Рузакова - М. : Экзамен : Право и закон, 2004. - 272 с.
17. Быстров, А. К. Интернет-сайт и доменное имя как объекты гражданских прав в системе отношений по использованию сети интернет: автореферат дис. ... канд. юрид. наук.: 12.00.03 / А. К. Быстров; Российская государственная академия интеллектуальной собственности. - М., 2016. - 26 с.
18. Калмыков, А. А. Интернет-журналистика: учебное пособие для студентов вузов, обучающихся по спец. 021400 «Журналистика» / Л. А. Коханова; А. А. Калмыков. - М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2005. - 383 с.
19. Зеров, К. О. Веб-сайт як непоіменований об'єкт авторського права / К. О. Зеров // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. - 2013. - № 6-3, Т. 2. - С. 28-30.
20. Булат, Є. А. До питання правової охорони веб-сайту / Є. А. Булат // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Юриспруденція. - 2015. - Вип. 13 (2). - С. 16-17.

Надійшла 13.11.2020

Бібліографічний опис для цитування :

Колодій, І. М. Інтернет-сайт як об'єкт цивільного права / І. М. Колодій, С. В. Ігнатенко // Актуальні проблеми юридичної науки та практики. – 2020. – № 1 (6). – С. 19-25.